

Virtut i felicitat

Assaig

La felicitat

Armand Puig
i Francesc Torralba
Proa. Barcelona, 2005

M. Veloy Planas

Gràcies al difícil i lúcid Friedrich Nietzsche, el pensament postmodern sap que el concepte de felicitat que l'Església catòlica ha articulat al llarg dels segles procedeix d'aquella idea socràtica segons la qual només els bons poden ser feliços. Igualment, sap que Sòcrates no fou el tàvec ingenu que pretenia el seu autor, sinó un personatge amb un pensament prou esmolat per apropiarse del concepte de felicitat amb què els sofistes havien provat de consolidar

una ciutat i un pensament fets a la mesura dels homes, per apropiarse'l i per retornar-lo a l'àmbit de la virtut dels herois que havia cantat l'Homer èpic de la *Iliada*. I el pensament postmodern també sap que aquesta virtut capaç d'encaminar els homes vers la felicitat no es fonamenta tant en les paraules amb què es raoni la seva excel·lència com en l'acte extrem amb què va ser defensada —la cicuta que va beure el filòsof, el passiu lliurament de Jesús als seus botxins—. I el pensament postmodern sap, encara, que aquest acte, a més de ser extrem, és paradoxal, perquè, encara que en aparença vol redimir el gènere humà (o, si més no, els ciutadans d'Atenes), el cert és que relega els homes a un estat en què la virtut i la conseqüent felicitat queden posposades fins

a una vida ulterior i probablement inexistent.

Els pensadors catòlics Puig i Torralba, tanmateix, han assajat una ètica pràctica, *La felicitat*, que, bastida amb arguments complexos però didàctics, es dirigeix a tants catòlics que viuen perplexos aquests temps postmoderns: amb bones intencions, una lleu heterodòxia i un sòlid bagatge cultural, aquest accessible manual d'ètica cristiana els recorda que aquella felicitat que anhelen no rau en els ansiosos mecanismes d'una societat construïda sobre els fonaments del consum compulsiu i les aparences buides —ni tampoc en les enganyoses alternatives que constitueixen la psicologia, la contemplació budista o, ai!, el sexe disbauxat—, sinó que rau en quelcom més profund, més virtuós: el goig de donar-se al proïsme.

Armand Puig i Francesc Torralba, autors de 'La felicitat'. FRANCESC MELCION

L'anarquisme contra la dictadura franquista

Assaig

El anarquismo español y la acción revolucionaria, 1961-1974

Octavio Alberola
i Ariane Gransac
Pròleg de Luis Andrés Edo
Virus Editorial. Barcelona, 2005

Ferran Aisa

Virus Editorial ha reeditat un llibre de la col·lecció de l'emblemàtic *Ruedo Ibérico*, *El anarquismo español y la acción revolucionaria*. Els autors van ser protagonistes

en gran part de la història que narren. Aquest estudi continua sent imprescindible per comprendre quina va ser l'oposició llibertària a la dictadura, a l'època posterior a la guerrilla urbana. L'assaig històric d'Alberola i Gransac comença amb l'anàlisi del Congrés de Llemotges, on les diverses famílies confederals i faistes es van reunir per tractar de la seva reunificació. També comenten la creació del nou organisme conspiratiu anomenat Defensa Interior, que agrupava els tres braços de l'MLE (CNT-FAI i FIJL) en un intent de coordinar la lluita

contra el franquisme. Però, com manifesten els autors, la dinàmica d'acció directa contra la dictadura franquista va quedar en paper mullat pels nombrosos obstacles que es van posar des de les direccions de la CNT i de la FAI.

L'assaig d'Alberola i Gransac és una crònica testimonial d'un temps i un cant generacional d'uns joves que es van lliurar en cos i ànima a la lluita per la llibertat. Un estudi fonamental per conèixer la situació i l'ambient dels moments de més gran efervescència revolucionària dels anys 60 i 70.

Referent indispensable

Poesia

Poesia completa de Carme Guasch (1928-1998)

Carme Guasch
Columna. Barcelona, 2005

D. San Abrams

La famosa elegia dedicada a la mort de Yeats, el jove Auden afirmava que el poeta traspassat ja "s'havia convertit en els seus admiradors." Amb aquest comentari tan concís Auden volia deixar constància d'un fenomen d'abast general: els hereus d'un gran poeta són els seus familiars, els lectors, els editors, els crítics i els estudiosos, i és la responsabilitat de tots ells garantir la transmissió del seu llegat literari.

Ara, amb la publicació de *Poesia completa de Carme Guasch (1928-1998)*, ens trobem davant un exemple perfecte de l'acompliment impecable d'aquesta responsabilitat. Columna, sàviament, ha ressuscitat la històrica col·lecció *Sèrie Àuria* per a l'ocasió, que bé s'ho mereixia, i els fills de la poeta, Blanca, Sílvia i Toni Soler Guasch, han tingut cura del text de la recopilació i del perfil biogràfic i del pròleg que l'acompanyen. I el resultat dels esforços dels editors i dels fills és d'una gran qualitat i d'una gran eficàcia.

En definitiva, aquesta obra reunida, amb el temps, anirà assolint la categoria de referent rigorosament indispensable per a totes aquelles persones que vulguin conèixer a fons el riquíssim panorama de la poesia catalana moderna i contemporània. Voldria subratllar el mot *indispensable* perquè em sembla clar que existeixen dues classes d'obres reunides, les prescindibles i les imprescindibles.

El volum està construït a partir de tres seccions. En primer lloc, la nota biogràfica i el pròleg, en què els fills de l'autora dibuixen amb discerniment i exactitud el perfil humà i literari de l'escriptora. Al centre del llibre trobem els quatre reculls que va publicar l'autora en vida (*Vint-i-cinc sonets i un dia*, 1978, *Amat i amic*, 1985, *Pràctica de vida*, 1993, i *Intèriors*, 1998), un d'inèdit (*Autobiopoètica*), una biografia en vers que la poeta estava preparant per celebrar els seus 70 anys, i sis poemes inèdits.

En avaluar el volum des d'un punt de vista literari, la primera cosa que s'ha de dir és que conté el cicle de poesia amorosa més ambiciós i més matisat de la tradició moderna en català.

El novel·lista londinenc Wilkie Collins. SP

La pèrfida Albió

Narrativa

Les fulles caigudes

Wilkie Collins
Traducció de Marta Pera
Columna. Barcelona, 2005

Joan Agut

Wilkie Collins (Londres, 1824 - 1886) fou fill del pintor William Collins. Deixeble i col·laborador de Charles Dickens, aquest l'animà a escriure. Les seves obres més importants són *La dama de blanc* (1860) i *La pedra lunar* (1868), qualificades com les millors novel·les de detectius de l'època moderna. Contemporani de la reina Victòria, Wilkie Collins pot considerar-se un escriptor avançat al seu temps que va desafiar la moral victoriana.

Les fulles caigudes és la història del jove Amelius, criat i educat en una comunitat socialista cristiana d'Illinois, que és enviat a Anglaterra després d'una confusa història d'amor que ha tingut lloc en el si de la comunitat educativa on residia. A Londres entrarà en contacte amb el matrimoni Farnaby i amb la seva neboda Regina, de la qual s'enamorarà perdudament. La vida d'Amelius es veurà pertorbada pels prejudicis i la hipocresia de la societat benestant londinenca, que s'oposarà al seu amor.

Noble, ingenu, idealista, Amelius acabarà trobant una mitja virtut, perseguida per la malaltia i la misèria, que al final esdevindrà la

dona de la seva vida. A la novel·la no hi manquen les conspiracions dels malvats ni els efectes impactants de l'engany i la mentida.

Centrada en l'exaltació dels sentiments, *Les fulles caigudes* posa de relleu la lluita per superar els prejudicis que dominen les relacions socials a Anglaterra, en aquest cas amb la complicació addicional que aporta un convençut socialista cristià de bona fe. Sense moure'ns gaire dels grans salons de la burgesia, el lector percep tot l'ambient resclosit de l'Anglaterra victoriana.

L'obra de Wilkie Collins té un interès indubtable. Se'l pot llegir com un precursor de Henry James. *Les fulles caigudes* no arriba a aconseguir el nivell d'excel·lència assolit en les seves dues obres anteriors, tot i que ens trobem davant d'un clàssic. El lector es trobarà amb una trama no lliure de complicacions, que el pot desorientar en algun moment, encara que el domini narratiu de Collins no deixi escapar el control de la història.

L'autor traça el perfil sentimental d'un jove i n'expliça l'evolució, no sempre favorable als propòsits d'Amelius, que s'haurà de doblegar davant els impediments que li imposa la societat. En aquest sentit el llibre de Collins es desenvolupa en un ambient pessimista en què la desgràcia s'imposa a la felicitat. La traducció de Marta Pera està prou ben feta perquè la novel·la llisqui sense dificultats.